

Namık Kemal Üniversitesi
Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi
Journal of Tekirdag Agricultural Faculty

An International Journal of all Subjects of Agriculture

Sahibi / Owner

Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Adına
On Behalf of Namık Kemal University Agricultural Faculty

Prof.Dr. Ahmet İSTANBULLUOĞLU
Dekan / Dean

Editörler Kurulu / Editorial Board

Başkan / Editor in Chief

Prof.Dr. Selçuk ALBUT
Ziraat Fakültesi Biyosistem Mühendisliği Bölümü
Department Biosystem Engineering, Agricultural Faculty
salbut@nku.edu.tr

Üyeler / Members

Prof.Dr. M. İhsan SOYSAL	Zootekni / Animal Science
Doç.Dr. İlker H. ÇELEN	Biyosistem Mühendisliği / Biosystem Engineering
Prof.Dr. Servet VARIŞ	Bahçe Bitkileri / Horticulture
Prof.Dr. Aslı KORKUT	Peyzaj Mimarlığı / Landscape Architecture
Prof.Dr. Temel GENÇTAN	Tarla Bitkileri / Field Crops
Prof.Dr. Aydın ADILOĞLU	Toprak Bilimi ve Bitki Besleme / Soil Science and Plant Nutrition
Prof.Dr. Fatih KONUKCU	Biyosistem Mühendisliği / Biosystem Engineering
Prof.Dr. Sezen ARAT	Tarımsal Biyoteknoloji / Agricultural Biotechnology
Doç.Dr. Ömer AZABAĞAOĞLU	Tarım Ekonomisi / Agricultural Economics
Doç.Dr. Mustafa MİRİK	Bitki Koruma / Plant Protection
Doç.Dr. Ümit GEÇGEL	Gıda Mühendisliği / Food Engineering
Yrd.Doç.Dr. Devrim OSKAY	Tarımsal Biyoteknoloji / Agricultural Biotechnology
Yrd.Doç.Dr. M. Recai DURGUT	Biyosistem Mühendisliği / Biosystem Engineering
Yrd.Doç.Dr. Harun HURMA	Tarım Ekonomisi / Agricultural Economics

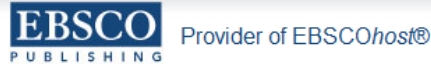
İndeksler / Indexing and abstracting

CABI tarafından full-text olarak indekslenmektedir/ Included in CABI

DOAJ tarafından full-text olarak indekslenmektedir / Included in DOAJ

EBSCO tarafından full-text olarak indekslenmektedir / Included in EBSCO

FAO AGRIS Veri Tabanında İndekslenmektedir / Indexed by FAO AGRIS Database

INDEX COPERNICUS tarafından full-text olarak indekslenmektedir / Included in INDEX COPERNICUS

TUBİTAK-ULAKBİM Tarım, Veteriner ve Biyoloji Bilimleri Veri Tabanı (TVBBVT) Tarafından taranmaktadır / Indexed by TUBİTAK-ULAKBİM Agriculture, Veterinary and Biological Sciences Database

Yazışma Adresi / Corresponding Address

Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi NKÜ Ziraat Fakültesi 59030 TEKİRDAĞ

E-mail: ziraatdergi@nku.edu.tr

Web adresi: http://jotaf.nku.edu.tr

Tel: +90 282 250 20 07

ISSN: 1302-7050

Danışmanlar Kurulu /Advisory Board

Bahçe Bitkileri / Horticulture

- Prof.Dr. Kazım ABAK** Çukurova Üniv. Ziraat Fak. Adana
Prof.Dr. Y.Sabit AĞAOĞLU Ankara Üniv. Ziraat Fak. Ankara
Prof.Dr. Jim HANCOCK Michigan State Univ. USA
Prof.Dr. Mustafa PEKMEZCİ Akdeniz Üniv. Ziraat Fak. Antalya

Bitki Koruma / Plant Protection

- Prof.Dr. Mithat DOĞANLAR** Mustafa Kemal Üniv. Ziraat Fak. Hatay
Prof.Dr. Timur DÖKEN Adnan Menderes Üniv. Ziraat Fak. Aydın
Prof.Dr. Ivanka LECHAVA Agricultural Univ. Plovdiv-Bulgaria
Dr. Emil POCSAI Plant Protection Soil Cons. Service Velenca-Hungary

Gıda Mühendisliği / Food Engineering

- Prof.Dr. Yaşar HIŞIL** Ege Üniv. Mühendislik Fak. İzmir
Prof.Dr. Fevzi KELEŞ Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Erzurum
Prof.Dr. Atilla YETİŞEMİYEN Ankara Üniv. Ziraat Fak. Ankara
Prof.Dr. Zhelyazko SIMOV University of Food Technologies Bulgaria

Tarımsal Biyoteknoloji / Agricultural Biotechnology

- Prof.Dr. Hakan TURHAN** Çanakkale Onsekiz Mart Üniv. Ziraat Fak. Çanakkale
Prof.Dr. Khalid Mahmood KHAWAR Ankara Üniv. Ziraat Fak. Ankara
Prof.Dr. Mehmet KURAN Ondokuz Mayıs Üniv. Ziraat Fak. Samsun
Doç.Dr. Tuğrul GİRAY University of Puerto Rico. USA
Doç.Dr. Kemal KARABAĞ Akdeniz Üniv. Ziraat Fak. Antalya
Doç.Dr. Mehmet Ali KAYIŞ Selçuk Üniv. Ziraat Fak. Konya

Tarla Bitkileri / Field Crops

- Prof.Dr. Esvet AÇIKGÖZ** Uludağ Üniv.Ziraat Fak. Bursa
Prof.Dr. Özer KOLSARICI Ankara Üniv. Ziraat Fak. Ankara
Dr. Nurettin TAHSİN Agric. Univ. Plovdiv Bulgaria
Prof.Dr. Murat ÖZGEN Ankara Üniv. Ziraat Fak. Ankara
Doç. Dr. Christina YANCHEVA Agric. Univ. Plovdiv Bulgaria

Tarım Ekonomisi / Agricultural Economics

- Prof.Dr. Faruk EMEKSİZ** Çukurova Üniv. Ziraat Fak. Adana
Prof.Dr. Hasan VURAL Uludağ Üniv. Ziraat Fak. Bursa
Prof.Dr. Gamze SANER Ege Üniv. Ziraat Fak. İzmir
Dr. Alberto POMBO El Colegio de la Frontera Norte, Meksika

Tarım Makineleri / Agricultural Machinery

- Prof.Dr. Thefanis GEMTOS** Aristotle Univ. Greece
Prof.Dr. Simon BLACKMORE The Royal Vet. & Agr. Univ. Denmark
Prof.Dr. Hamdi BİLGİN Ege Üniv. Ziraat Fak. İzmir
Prof.Dr. Ali İhsan ACAR Ankara Üniv. Ziraat Fak. Ankara

Tarımsal Yapılar ve Sulama / Farm Structures and Irrigation

- Prof.Dr. Ömer ANAPALI** Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Erzurum
Prof.Dr. Christos BABAJIMOPOULOS Aristotle Univ. Greece
Dr. Arie NADLER Ministry Agr. ARO Israel

Toprak / Soil Science

- Prof.Dr. Sait GEZGİN** Selçuk Üniv. Ziraat Fak. Konya
Prof.Dr. Selim KAPUR Çukurova Üniv. Ziraat Fak. Adana
Prof.Dr. Metin TURAN Atatürk Üniv.Ziraat Fak. Erzurum
Doç. Dr. Pasquale STEDUTO FAO Water Division Italy

Zootekni / Animal Science

- Prof.Dr. Andreas GEORGOIDUS** Aristotle Univ. Greece
Prof.Dr. Ignacy MISZTAL Breeding and Genetics University of Georgia USA
Prof.Dr. Kristaq KUME Center for Agricultural Technology Transfer Albania
Dr. Brian KINGHORN The Ins. of Genetics and Bioinf. Univ. of New England Australia
Prof.Dr. Ivan STANKOV Trakia Univ. Dept. Of Animal Sci. Bulgaria
Prof.Dr. Nihat ÖZEN Akdeniz Üniv. Ziraat Fak. Antalya
Prof.Dr. Jozsef RATKY Res. Ins. Animal Breed. and Nut. Hungary
Prof.Dr. Naci TÜZEMEN Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Erzurum

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

M. Coşaner, T. Kiper, A. Korkut Mahalle Parklarının Peyzaj Tasarım ve Kullanım Kriterleri Açısından İrdelenmesi: İstanbul-Şişli Örneği Evaluation of Neighborhood Parks With Regard to Landscape Design and Using Criteria: Case of İstanbul- Şişli.....	1-18
S. Özyürek, R. Koçyiğit, N. Tüzemen Erzincan İlinde Süt Sığırcılığı Yapan İşletmelerin Yapısal Özellikleri: Çayırılı İlçesi Örneği Structural Features of Dairy Farmers In the Erzincan: The Example of Çayırılı District.....	19-26
Z.T. Abacı, E. Sevindik, S. Selvi Ardahan'da Yetişen Bazı Erik (<i>Prunus x domestica</i> L) Genotiplerinde Toplam Fenolik İçerik, Toplam Antosiyanin ve Askorbik Asit İçeriğinin Belirlenmesi Determining Total Phenolics, Anthocyanin Content and Ascorbic Acid Content in Some Plum (<i>Prunus x domestica</i> L.) Genotypes Grown in Ardahan.....	27-32
H. Baytekin, C. Ö. Egesel, F. Kahrıman, M. Aktar, N. B. Tuncel Bazı Ekmeklik Buğday Genotiplerinde Gliadin Bant Değişimlerine Göre Verim ve Kalite Özelliklerinin Biplot Analizi ile Değerlendirilmesi Investigating Yield and Quality Traits of Some Bread Wheat (<i>Triticum aestivum</i> L.) Genotypes Based on Gliadin Band Variations using Biplot Analysis	33-44
E. Özşahin Tekirdağ İlinde CBS Tabanlı RUSLE Modeli Kullanarak Erozyon Risk Değerlendirmesi Using GIS-Based RUSLE Model in Erosion Risk Assessment in Tekirdağ Province.....	45-56
G. Ş. Aydın, E. Tatlıdil The Effects of A Copper Mining On Environment Changes And Human Living With in The Concern Of EU Policy Bir Bakır Madeninin Çevre Değişiklikleri ve İnsan Yaşamı Üzerine Etkilerinin AB Politikası ile İlgisi	57-66
E. Torun, O. Akpınar Tüketicilerin Satın Alma Eğilimlerini Belirlemede Demografik Faktörlerin Etkisine Yönelik Bir Araştırma: İzmit Örneği A Research On The Effects Of Demographic Factors In Determining Consumer Buying Trends: İzmit Sample	67-74
H. A. Karaağaç, S. Aykanat, R. Gültekin, M. F. Baran Adana'da Ana Ürün Mısır Üretiminde Enerji Kullanım Etkinliğinin Belirlenmesi Determination of Energy Using Efficiency at Corn Production in Adana	75-81
G. Ş. Aydın, B. Büyükkışık Nütrient Pulslarının Türe Özgü Değişkenler Üzerine Etkileri: <i>Thalassiosira allenii</i> (Takano) Effects on The Species-Specific Variables Nutrient Pulses: <i>Thalassiosira allenii</i> (Takano)	82-90
R. D. Çay, F. Aşılıoğlu Ankara Kent İçi Yaya Bölgelerinde Yaya-Tasarım Etkileşimi Pedestrian-Design Interaction in Urban Pedestrian Zones in Ankara	91-99
F. Özen, F. Çoşkun Bitkisel Ekstrakt Kullanımının Tekirdağ Köftesinin Mikrobiyolojik ve Duyusal Özellikleri Üzerine Etkisi Effect of Herbal Extracts Addition on Microbial Composition and Sensory Properties of Tekirdag Meatballs.....	100-109
G. Keskin, D. Dönmez, F. Canik, N. Y. Yüksel, A. Z. Sancak Türkiye'de Bitkisel Ürünlerde Maliyet Hesabında ve Anket Uygulamalarında Teknik Elemanların Karşılaştıkları Sorunların Belirlenmesi Determining The Issues Confronted By Technical Staff Considering Cost-Calculation and Implementation of Surveys on Plant Products in Turkey	110-118

Mahalle Parklarının Peyzaj Tasarım ve Kullanım Kriterleri Açısından İrdelenmesi: İstanbul-Şişli Örneği*

M. Coşaner¹ T. Kiper² A. Korkut²

¹İstanbul Büyükşehir Belediyesi

²Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Tekirdağ

Bu çalışmanın hipotezini; “bir mahalle parkı; erişilebilir, görsel açıdan zengin, birçok fonksiyonu bir arada barındıran, farklı kullanıcı gruplarına hitap eden, içinde bulunduğu alanın yerel özelliklerini yansıtan, çevrenin doğal yapısı ile uyum içerisinde olan ve sosyo-kültürel etkileşimi sağlayacak bir dokuya sahip aktivitelerin yer aldığı bir tasarım anlayışına sahip olmalıdır” oluşturmaktadır. Bu savdan hareketle çalışmada, mahalle parklarının peyzaj tasarım ve kullanım kriterleri doğrultusunda irdelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla İstanbul ili Şişli ilçesi örneğinde seçilen mahalle parklarının fiziksel, karakteristik özellikleri ve etkinlikleri incelenerek peyzaj tasarım ve kullanıma yönelik değerlendirme ölçütlerine bağlı olarak uygunlukları araştırılmış ve eksiklikleri saptanmıştır.

Araştırma sonucunda; mevcut park alanlarının önemli bir kısmının kullanıcıların ihtiyacını karşılayabilecek konumda, sayıda ve nitelikte olmadığı, tasarım ilkeleri ile tam olarak bağdaşmayan bir anlayışla tesis edildiği belirlenmiş ve bu parkların iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Mahalle parkı, değerlendirme ölçütleri, peyzaj tasarımı, Şişli ilçesi

Evaluation of Neighborhood Parks With Regard to Landscape Design and Using Criteria: Case of İstanbul- Şişli

This study's hypothesis is “a neighborhood park should be a design concept; accessible, visual richness, containing a combination of several functions for different user groups, reflects the local characteristics of the area in which, accordance with the nature of the environment, found that the interaction of socio-cultural activities.” According to this hypothesis, this study aimed to evaluate the neighborhood parks with regard to landscape design and using criteria. For this purpose it is examined physical, original features and activities of neighborhood parks chosen case of İstanbul city, Şişli county; investigated for suitability evaluation landscape design and using criteria and identified deficiencies.

As a result of this research is determined that an available significant portion of park areas do not provide users' needs with regard to location, in terms of quality and quantity, and established a concept contrary to the principles of design. Some recommendations are presented intended to rehabilitation of these park areas.

Key words: Neighborhood park , evaluation criteria, landscape design, Şişli county.

* Bu makale, M.Coşaner'in Yüksek Lisans tez çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır. [Coşaner, M. 2009. İstanbul ili Şişli ilçesinde bulunan bazı parkların peyzaj tasarım ilkeleri açısından irdelenmesi. NKÜ. Fen Bilim. Ens. Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.]

Giriş

Park alanları, kent içinde “yeşil” sistemi oluşturma özelliği ve bu sistemin devamlılığını sağlama açısından hem bir kentsel öge hem de sosyal bir mekân olma özelliğine sahiptir (Emür ve Onsekiz, 2007; Solecki ve ark., 2005; Li ve ark. 2005). Bu anlamda parklar, kentsel planlamanın vazgeçilmez alan kullanımlarındandır (Thompson, 2002). Büyüklüklerine, içlerinde bulunan aktivite çeşitliliğine, yetki alanlarına ve hitap ettikleri nüfusa göre sınıflandırılmaktadırlar. Bu

sınıflandırmada; mahalle ölçeğindeki yerleşim grubuna hizmet eden, kent parklarına göre daha küçük olan ve kent dokusunda geçiş alanı olarak kullanılan yeşil alanlar mahalle parkları olarak adlandırılmaktadır (Yıldızcı, 1982). Mahalle parklarının temel özellikleri Çizelge 1'de verilmiştir.

Mahalle parklarının temel özellikleri, bu parklara yönelik farklı tanımlamalardan yola çıkılarak; büyüklük/standart, hizmet/etki alanı, erişilebilirlik, konumlanma, etkinlik ve kullanım varlığı kriterleri bakımından liste şeklinde verilmiştir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Mahalle parklarının temel özellikleri (Tümer 1976; Gold, 1980; Yıldızcı, 1982; Bakan ve Konuk, 1987; Türel, 1988; Kursten, 1993; Polat , 2000; Aydemir , 2000; Gül ve Küçük, 2001; Polat, 2002; Onsekiz ve Emür, 2008)

Table 1. Main features of district parks

Kriterler	Mahalle Parkı Özellikleri
Büyüklik/ Standart	En Az : Nüfus ölçütü her 1000 kişi için 8 da Alan büyüklüğü 20 da En Uygun; Nüfus Ölçütü her 1000 kişi için 12 da Alan büyüklüğü 40 da Yoğunluğu ise max. 350 kişi/ha
Hizmet/Etki Alanı	500- 1.500m yarıçap içinde 3500- 5000 nüfusa hizmet eder.
Erişilebilirlik	O alanda yaşayan insanların 15 dakikalık mesafe içerisinde ulaşabilecek şekilde erişilebildiği hafta içi ve hafta sonu kullanılan parklardır.
Konumlanma	Kent içerisinde uygun yerler, özellikle semtler ya da mahalle içlerinde yer seçilir. Doğal özellik gösteren, ulaşım ağına yakın ve konut yoğunluğunu azaltacak ve topoğrafik yönden çeşitlilik gösteren alanlar yer seçiminde belirleyicidir.
Aktivite/ Etkinlik	İçinde yer alan etkinliklere/hareketliliklere bağlı olarak rekreasyonel olanak sunarlar. Spor, seyir, dinleti, oyun, sosyalleşme, dinlenme, vb. etkinliklere uygun düzenlemelidir.
Kullanım/ Etkinlik Varlığı	Yaya gezinti alanları Oturma yerleri Çay bahçesi Bisiklet yolu Küçük çapta piknik alanı Çocuk bahçesi

Buna göre; bir mahalle parkı 500-1000 m hizmet yarıçapı içerisinde erişilebilir, giriş ve çıkış noktaları belirgin, estetik ve görsel açıdan zengin, birçok fonksiyonu bir arada barındıran, farklı kullanıcı gruplarına hitap eden, içinde bulunduğu alanın yerel özelliklerini yansıtan, çevrenin doğal yapısı ile uyum içerisinde olan ve sosyo-kültürel etkileşimi sağlayacak bir dokuya sahip aktiviteleri içeren bir alan olmalıdır.

Mahalle parkları kişilerin fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden rahatlayabilmesi ve rekreasyon faaliyetlerde bulunabilmesine olanak sağlayan, ekolojik ve estetik anlamda da kente katkı sağlayan işlevsel alanlardır. Dolayısıyla da farklı yaş gruplarına hizmet ederek, sosyal iletişimin güçlenmesinde, boş vakitlerin verimli geçirilmesinde büyük katkılar sağlarlar (Kandemir, 2010). Bu işlevlerinin yanı sıra, mahalle parklarının diğer önemli işlevleri ise Oğuz (1998) ve Nasuh (1993) tarafından aşağıdaki gibidir;

- Rekreasyonel amaçlar için organize edilmiş dış mekânı oluştururlar.

İnsanların aktif ve pasif rekreasyon ihtiyaçlarına cevap verirler.

- Mahallelinin birbiriyle ilişkisini sağlarlar. Sosyal ilişkilerin kurulmasında önemli rol oynarlar. Parklar varlıklarıyla psikolojik rahatlamaya olanak verirler. İnsanlar kendi isteklerini yerine getirerek, ruh sağlıklarının tazelenmesine ve gelişmesine yardımcı olurlar.
- Kullanıcısının doğa ile ilişki kurmasını sağlarlar. İnsanlara, kentlerde yitirilen bitki ve hayvan dünyası ile ilişki kurma ortamı oluştururken özellikle, bitkilerin büyüme süreçlerinin gözlenmesine imkân sağlarlar.
- Parkların, kentsel yeşil alan sisteminin bir parçası olmalarına bağlı olarak, kent ekolojisi üzerine olumlu etkileri bulunmaktadır. Kent iklimini, su döngüsünü düzenleyip, kente ışık ve hava sağlarlar. Atmosferdeki zararlı gazları ve tozu önleyip, gürültüyü absorbe ederler.

- Mahalle parkları, kentler ve organik sistem arasında ilgi kurarlar. Bir yandan çevrenin monoton, geometrik yapılarının tek düzeliğini hafifletirken öte yandan da yapı kitlelerinin yumuşak bir görünüm kazanmasında, bu kitlelerin birbirine organik düzen içinde bağlanmasında önemli görevler üstlenirler.
- Mahalle parkları, estetik açıdan da mahallelere hizmet ederler. Özellikle içindeki ağaçların yeşillikleriyle kentin monotonluğunu gideren ona canlılık veren ve mevsimlere bağlı renk özellikleri ile onlara bir estetik varlık kazandıran alanlardır.
- Sağladıkları oksijen ve açık oyun ve hareket alanları ile mahallelinin sağlıklı bir çevrede yaşam sürmesine katkıda bulunurlar.
- Motorlu taşıt trafiğinden uzakta güvenli çocuk oyun alanları sunarlar.
- Çeşitli gösteri, dinleti vs. gibi sanatsal aktivitelerle mahalleliyi buluştururlar.
- Çocuklara küçük yaşlardan başlayarak spor yapma alışkanlığı kazandırmada, kolayca ulaşılabilen mahalle parklarının önemli etkisi bulunmaktadır.

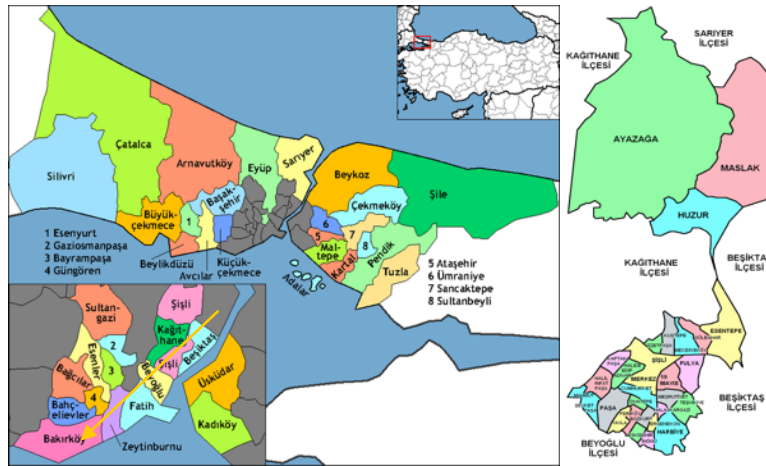
Ancak bahsedildiği gibi pek çok fonksiyona sahip park alanlarının işlevsel olabilmeleri için; konumlanma özellikleri, hizmet mesafeleri, barındırdıkları fonksiyonları, donatı elemanları ve bunların niteliği ile görsel etkinliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu da sayılan özellikleri ortaya koyan tasarım yaklaşımları ile gerçekleştirilir.

Tasarımın başarısı tasarımcının tasarım öğelerini ve ilkelerini etkin kullanmasıyla ilişkilidir (Akbulut, 2010). Bu anlamda da peyzaj tasarımında temel hedef, peyzajları ve mekânları oluşturma bağlamında; ekolojik, teknik, sanatsal ve estetik kriterler göz önüne alınarak fiziksel stratejiler ve biçimler oluşturmak, bitkisel tasarım ile insan ve çevresi arasında uyumlu bir birlikteliğin sağlanması olmalıdır (Dong, 2009). Mahalle parklarının peyzaj tasarımında Kandemir (2010)'in de belirttiği gibi, parkın bulunduğu alanın bölgesel özellikleri, estetik ve görsel uyum, dinlenme ve eğlenme aktiviteleri gibi kriterler mutlaka bir arada düşünülmelidir. Park içerisinde oluşturulacak oturma-dinlenme elemanları bir bütün olarak ele alınmalı, birbirleri arasındaki mesafe, oturma kapasitesi, dayanıklılık vb. her açıdan ziyaretçilerin maksimum fayda sağlayacağı şekilde düşünülmelidir.

Bu kapsamda araştırmada, İstanbul ili Şişli İlçesi'nden örnek seçilen bazı mahalle parkları kullanım ve peyzaj tasarım ilkeleri açısından değerlendirilerek, mevcut durumları ortaya konulmuş ve öneriler sunulmuştur.

Materyal ve Yöntem

Araştırma, metropol şehir İstanbul ilinde, trafik yoğunluğunun en fazla olduğu ilçelerden birisi olan Şişli ilçesinde yürütülmüştür. Araştırmada mahalle parklarının kullanım ve peyzaj tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmesi amacıyla; öncelikle 1 /5000 ölçekli İmar Planı olmak üzere, Şişli Belediyesi ve diğer ilgili resmi kurum ve kuruluşlardan elde edilen belgeler ve dokümanlar materyal olarak kullanılmıştır.

Şekil 1. Araştırma alanının konumu

Figure 1. Location of study area

Şişli ilçesi, 2010 yılı sayımına göre 320.763 kişilik nüfusuyla (<http://www.yerelnet.org.tr>) İstanbul'un en önemli ilçelerinden birisi olup, 28 mahalleden oluşmaktadır. İlçe İstanbul'un Avrupa yakasında Beyoğlu'nun kuzey uzantısında 30 km² lik bir alanda yer almaktadır (Şekil 1).

Şişli ilçesinde yirmi sekiz mahallenin beşinde park bulunmamaktadır. 23 mahalleden örnek alan olarak belirlenen parkların seçiminde; fonksiyon ve kullanım yoğunluğu etkili olmuştur. Araştırma kapsamında 12 adet mahalle parkı örnek olarak seçilmiştir.

Mahalle parklarının kullanım ve tasarım ilkelerine göre değerlendirilmesinde Atabeyoğlu ve Bulut, (2007); Onsekiz ve Emür, (2008) ve Kandemir, (2010)' un yapmış oldukları çalışmalardan esinlenerek oluşturulan değerlendirme kriterlerini içeren tablo oluşturulmuştur (Çizelge 2). Çizelge 2'de verilen kriterlere göre; örnek seçilen parkların vaziyet planları incelenmiş, arazi çalışmaları ve görsel analizler yapılmış ve bu

parklar kullanım ve tasarım ilkeleri yönünden değerlendirilmiştir.

Çizelge 2'deki kriterlerin değerlendirilmesinde; mevcut değil: 0, mevcut, olumsuz: 1, mevcut, kısmen olumlu: 2, mevcut, olumlu: 3 olacak şekilde puanlamalar yapılmıştır. Tüm park alanları için puanlamalar yapıldıktan sonra çizelgedeki tüm değerlendirme sonuçlarının başarı yüzdeleri hesaplanmış ve çıkan sonuçlar % 0 – 30 ise başarısız, % 31 – 45 ise yetersiz, % 46 –60 ise kısmen başarılı, % 61–85 ise başarılı, % 86–100 ise çok başarılı olacak şekilde değerlendirilmiştir. Daha sonra örnek olarak belirlenen parklar birbirleriyle karşılaştırılarak, durumları değerlendirilmiş ve çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Araştırma Bulguları ve Tartışma

Mahalle parklarının temel özelliklerine yönelik Çizelge 1' de verilen kriterler, Şişli ilçesi örnek alanlarından seçilen mahalle parkları üzerinde sorgulanmıştır (Çizelge 3).

Çizelge 2. Mahalle parklarının kullanım/tasarım özellikleri

Table 2. Use/Design features of district parks

Kentsel yeşil alana katkı sağlama	Kentsel yeşil ağın bir parçası olma özelliğini tanımlar.
Çevre ile uyumlu olma	Parkın yakın çevresiyle ve bu çevredeki unsurlarla olan ilişkilerini ve genel itibariyle çevresiyle uyumunu ele alır.
Fonksiyonellik	Parkın işlevsel olması ve kent ekolojisine etkisini tanımlar.
Farklı yaş gruplarına hitap etme	Parkın her yaştan kullanıcı grubunun rekreasyonel gereksinimlerine uygun olmasıdır.
Kullanım alanlarının ilişkisi	Parkın içerisinde yer alan kullanım alanlarının yerleriyle birlikte kendi aralarındaki ilişkilerini tanımlanır.
Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği	Parkın içerisinde yer alan yapısal ve bitkisel elemanların ölçü, form, doku, renk, denge, birlik vb. özellikler yönünden yeterliliğini tanımlar.
Güvenlik	Parkın güvenli ve korunmalı bir ortam sağlaması anlamında yeterliliğini ve uygunluğunu tanımlar.
Aktif rekreasyon olanaklarını sunma	Eğlenme, spor gibi aktivitelere uygun bir ortam sağlaması anlamında yeterliliğini tanımlar.
Pasif rekreasyon olanaklarını sunma	Dinlenme, izleme gibi aktivitelere uygun bir ortam sağlaması anlamında yeterliliğini tanımlar.
Görsel doyum sağlama	Parkın estetik çekiciliğinin olmasının göstergesidir. Yapısal ve bitkisel elemanların ölçü, form, doku, renk, denge, birlik gibi özelliklerinin oluşturduğu bütüncül görünümünün kullanıcılar üzerinde çekici bir etki yaratmasıdır.

Çizelge 3. Araştırma Alanından Örnek Olarak Seçilen Mahalle Parklarının Mekânsal Özellikleri
Table 3. Spatial Characteristics of Selected District Parks in the field of research area as an example

Mah. Park.	Görsel Anlatım	Büyüklük	Erişilebilirlik	Konumlanma	Aktive Olanığı	Alan Kullanımı
Ayazağa Mahallesi, Kademeli Park		2800 m ²	Yaya olarak kolay erişim imkânı	Konut alanları arasında lineer konumlanma	Oturma, Dinlenme, Oyun, Yürüyüş	Çocuk parkı Çay Bahçesi Yürüyüş yolu
Duatepe Mahallesi, Duatepe Parkı		1500 m ²	Yaya olarak kolay erişim imkânı	Konut alanları arasında formal bir yapıda konumlanma	Oturma, Dinlenme, Oyun, Yürüyüş Seyir	Süs havuzu Çocuk oyun alanı Yürüyüş yolu Dinlenme mekanları

Ergenekon Mahallesi,
Bahadır Kaşlı Parkı

Çocuk oyun alanı

Oturma,
Oyun

Giriş, sanayi bölgesinde anayol üzerinden, çıkış ise, üst sokaktan ve çok basamaklı bir yapıdadır. Erişim zordur

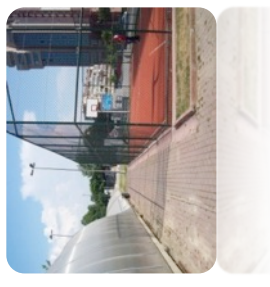
Sanayi ve işyerlerinin yoğun olduğu bir bölgede ana yol üzerinde konumlanma

1800 m²

Esentepe Mahallesi,
Esentepe Parkı

Basketbol sahası
Yürüyüş yolu

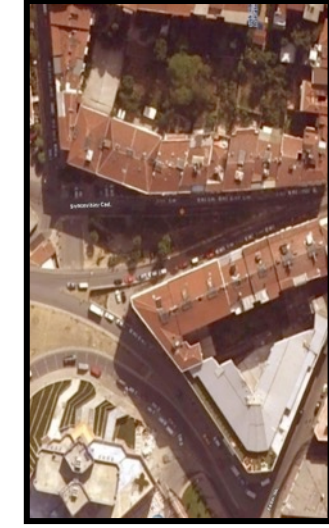
Spor
Yürüyüş

Konut alanlarıyla çevrelenmiş ana cadde üzerinde meydan şeklinde bir konumlanma

Yaya olarak erişim imkânı

3975 m²

Halide Edip Adıvar Mahallesi,
Çiftecevizler Parkı

2000 m²

Yaya olarak
erişim imkânı

Konut alanlarıyla
çevrelenmiş,
üçgen bir ada
şeklinde
konumlanma

Oturma,
Oyun,

Spor,

Gezinti

Oyun

Oturma

Çocuk oyun alanı,

Futbol sahası

Çocuk oyun alanı,

Yürüyüş yolu

İzzetpaşa Mahallesi,
İzzetpaşa Çiftliği Parkı

1220 m²

Yaya olarak
erişim imkânı

Konut alanlarıyla
çevrilmiş, yol
üzerinde bir
konumlanma

Kuştepe Mahallesi,
Antikacılar Parkı

2000 m²

Yaya olarak
erişim imkânı

Ticaret ve konut
alanları ile
çevrelenmiş bir
konumlanma

Oyun,

Spor,

Dinlenme

Çocuk oyun alanı,

Kondisyon alanı

Yürüyüş yolu

Mahmut Şeket Paşa Mahallesi,
Mahmut Şeket Paşa Parkı

14141,59 m²

Erişim kolaylığı

Yol geçişlerinin
ortasında eğimin
dik olduğu bir
tepenin üzerinde
bir konumlanma

Oyun,

Spor,

Dinlenme,

Gezinti,

Koşu parkuru,

Yürüyüş parkuru

Piknik

Kondisyon alanı

Çocuk oyun alanı

75. Yil Parkı

1683 m²

Erişim kolaylığı

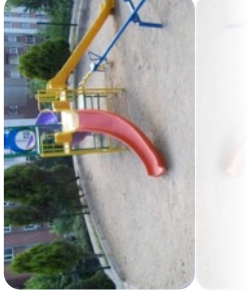
iki sokađı birbirine
bađlayan eğimli
bir alanda
konumlanma

Oyun,

Oturma

Çocuk oyun alanı

Yürüyüş yolu

Yaya olarak
erişim imkânı

Spor

Kondisyon alanı

Oturma

Gölet

Dinlenme

Yürüyüş yolu

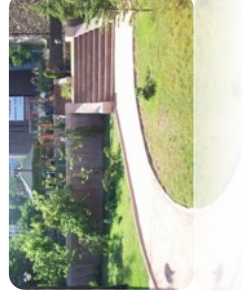
Dinlenme alanı

Ondokuz Mayıs Mahallesi
Hayrettin Karaca Parkı

1500 m²

Eğimli bir alan
üzerinde
konutlarla
çevrelenmiş bir
konumlanma

Çocuk oyun alanı

Spor

Yaya olarak erişim imkânı

Paşa Mahallesi,
Şehit Er Kahraman Parkı

1350 m²

Oturma

Konut alanları ile çevrelenmiş bir konumlanma

Oyun

Kondisyon alanı

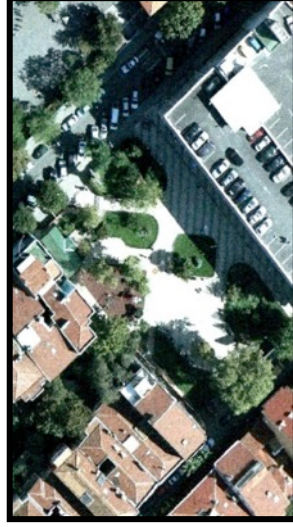
Yürüyüş yolu

Oyun
Sergi
Oturma

Nişantaşı'nın merkezinde konumlanma

Tesvikiye Mahallesi,
Akkavak Sokak Parkı

2000 m²

Kolay erişim imkânı

Çocuk oyun alanı
Sergi ve oturma alanı

Çizelge 3’de mahalle parklarına ilişkin verilen hava fotoğrafları İstanbul Büyükşehir Belediyesi İstanbul Şehir rehberi resmi web sitesinden alınmıştır (Anonim, 2008a)

Şişli ilçesinde yer alan parklar büyüklüklerine göre incelendiğinde, Mahmut Şevket Paşa Parkı 14141,59 m² ile ilçede yer alan en büyük mahalle parkını oluşturmaktadır. Mahmut Şevket Parkı dışındaki diğer parkların büyüklükleri 1,5 ile 3,5 da arasında değişmiştir. Büyüklük ölçütü göz önüne alındığında, araştırma kapsamında ele alınan diğer parkların mahalle parkı ölçütlerine uymadığı görülmüştür. Ancak bu parkların büyüklük ölçütü açısından standartların altında yer almalarına rağmen, erişilebilirlik ve konumlanma açısından mahalle parkı özellikleri gösterdikleri görülmektedir. Etkinlik düzeyleri incelendiğinde ise; farklı yaş gruplarına hitap edecek oturma, dinlenme, oyun, spor gibi fonksiyonları bir arada içeren park sayısının oldukça az sayıda olduğu görülmüştür.

Kademeli Park; Ayazağa Mahallesi, Dereboyu Sokak’ta bulunan park rekreasyon, çocuk oyun alanları ve çay bahçesi fonksiyonları ile mahalle parkı kategorisindedir. Park, arazinin mevcut durumundan yararlanılarak iki kademe halinde tasarlanmıştır. Üst kotta parka hakim bir teras şeklinde çay bahçesine yer verilmiştir. Alt kotta da çocuk oyun alanı yer almaktadır. Ancak bu parkta peyzaj tasarım ilkelerinden ölçü ve fonksiyonun yeterince dikkate alınmadığı, donatı elemanlarının standartlara uygun olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, yapısal elemanların, form açısından bir uyum içinde olmaması nedeniyle tasarımda birlik sağlanamamıştır. Bitkisel tasarımda da, gelişmiş ağaçlara fazlaca yer verilmiş olup, çalı yer örtücü gibi diğer ölçüdeki bitkisel materyalin işlevsel ve görsel özelliklerinden yararlanılmamıştır. Mevcut çim alanların da yenilenmesi ve bakımı gerekmektedir.

Duatepe Parkı; Duatepe Mahallesi, içerisinde merkezi bir konumda yer almaktadır. Park, etkin arazi kullanım kararları ile planlanmıştır. Eğimli bir alanda kademeli şekilde tasarlanan parkta ilk kademe oturma birimleri ve süs havuzunu, ikinci kademe ise çocuk oyun alanı ve oturma mekânlarını kapsamaktadır. Tasarımda vurgu olarak kullanılan havuzun duvarları algılamayı olumsuz etkileyecek şekilde yüksektir. Park alanına özel bir giriş yapılmamıştır. Tasarımda, arazinin topoğrafik yapısına uygun olarak kot farkları rampa ve merdivenlerle çözülmüştür. Bitkisel tasarımında yoğun bitki kullanımı gözlenmektedir. Bitkilerin gelişi güzel dikilmiş olduğu ve bakımlarının yapılmamış olduğu dikkat çekmektedir. Bitkilendirmede yeşil ve kırmızı

renğin derece ve nüansları kullanılarak bir renk harmonisi oluşturulmuştur. Donatı elemanları fonksiyon ve sayı yönünden eksik olmakla birlikte, park alanı kullanıcı ihtiyaçlarını karşılayabilecek niteliktedir.

Bahtiyar Kaşlı Parkı, Dolapdere Caddesi üzerinde bulunmaktadır. Park, daha çok sanayi ve işyerlerinin yoğun olduğu bir bölgede konumlanması nedeniyle fazla bir kullanıcı potansiyeline sahip değildir. Eğimli bir alanda yer aldığı için teraslar halinde düzenlenerek planlanmış, teraslar arası merdivenlerle çözülmüştür. Sert zemin fazlalığı dikkat çekmektedir.

Esentepe Parkı, Barbaros Bulvarı üzerinde meydan şeklinde bir konuma sahiptir. Her taraftan giriş-çıkış yapılabilmektedir. Park, erişimi kolay olmakla birlikte, konumu nedeniyle tehlike arz etmektedir. Bitkisel ve yapısal tasarım açısından eksiklikler mevcuttur.

Çiftecevizler Parkı, Halide Edip Adivar Mahallesi’nde Çiftecevizler Caddesi üzerinde yer almaktadır. Konut yoğunluğunun olduğu bölgede bulunan park erişim yönünden rahattır. Yapısal ve bitkisel tasarımda uyum, proporsiyon ve birlik sağlanmıştır. Park alanı kullanıcı ihtiyaçlarını karşılaması yanında, mikroklimatik bir etkiye de sahiptir.

İzzetpaşa Çiftliği Parkı, İzzetpaşa Mahallesinde Kağıthane dönüşünde trafik akışının en yoğun olduğu yerde bulunur, erişimi kolaydır. Park alanı, düze yakın bir alan üzerinde konumlanmış olup, geniş yaya aksı, gezinti alanları ve sert zemine sahiptir. Tasarımda, renk uyumuna ve kompozisyona dikkat edilmiştir.

Antikacılar parkı ise; Kuştepe Mahallesi, Hürriyet Ebediye Caddesi üzerinde bulunan, Antikacılar Çarşısının yanındaki alanda yer almaktadır. Erişimi kolay, bakımlı ve fonksiyonel bir parktır. Yapısal ve bitkisel tasarımda birlik sağlanmıştır.

Mahmut Şevket Paşa Parkı, Okmeydanı Semtinde, Mahmut Şevket Paşa Mahallesi’nde yol geçişlerinin ortasında eğimin çok olduğu bir tepenin üzerinde konumlanmıştır. Park gerek büyüklüğü gerekse de sahip olduğu açık ve yeşil alanları ile, şehir yaşantısından uzak bir rekreasyon alanı olanağı sunmakta ve bitkilendirmesi ile de mikroklimatik bir alan oluşturmaktadır. Park içerisinde gezinti alanları, yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı, spor alanı ve dinlenme alanları gibi farklı yaş gruplarına hitap eden pek çok kullanım mevcuttur. Parkın, yapısal ve bitkisel tasarımında tasarım ilkeleri dikkate alınarak birlik sağlanmıştır.

75.Yıl Parkı, iş yerlerinin ve trafiğin hakim olduğu Mecidiyeköy Mahallesi’nde yer almaktadır. Eğimli bir alanda yer aldığından teraslar şeklinde planlanmıştır.

Parkin, yapısal ve bitkisel tasarımında tasarım ilkeleri dikkate alınarak birlik sağlanmıştır. Ancak kullanılan donatı elemanları yeterli değildir.

Hayrettin Karaca Parkı, Ondokuz Mayıs Mahallesi'nin merkezinde konumlanmıştır. Erişimi kolaydır. Yeşil alanların az olduğu, daha çok iş yerlerinin bulunduğu bir mahallede yarattığı yeşil etkiyle mikroklimatik bir ortam yaratmaktadır. Parkın tasarımında informal yapısal tasarım ile formal bitkisel tasarım bir uyum içinde kullanılmıştır. Park bu şekliyle örnek teşkil edecek bir tasarıma sahiptir. Eğimli bir alan üzerinde tesis edilmiş parkta kot farklılıkları, mevcut topografya ile uyumlu kademeler oluşturulmak suretiyle basamaklarla çözümlenmiştir. Park içerisinde bulunan yürüyüş parkuru, oturma birimleri, aktif spor aletlerinin bulunduğu alan, su ögesi gibi kullanımlar aktif ve pasif bir çok rekreasyonel aktiviteye cevap vermektedir.

Şehit Er Kahraman Parkı, Paşa Mahallesi'nde konut alanlarının merkezinde bulunmaktadır. Dinlenme, oyun ve spora yönelik kullanımlar içermektedir. Parkın yapısal ve bitkisel tasarımında hata ve eksikler mevcut olmakla birlikte, yapısal malzemeler genel olarak bakımlı olup, detaylara özen gösterilmiştir.

Akkavak Sokak Parkı, Nişantaşı semtinde, Teşvikiye Mahallesi'nde bulunmaktadır. Erişimi kolaydır. Park, bir düzen içindeki geniş sert zeminleri ve büyük adalar halindeki yeşil alanlarıyla dikkat çekmektedir. Park oyun ve dinlenmeye yönelik kullanımların yanı sıra, aynı zamanda fuar ve sergi alanı olarak da kullanılmaktadır. Konumu ve kullanımları nedeniyle yoğun kullanıcı potansiyeline sahiptir. Bununla birlikte parkın yapısal tasarımında bazı hatalar vardır. Parkta kullanılan geniş taçlı gelişmiş ağaçlar, alanda mikroklimatik etki oluşturarak iklime olumlu etki yapmaktadır.

Araştırma kapsamında, Şişli ilçesinde örnek olarak seçilen 12 mahalle parkının kullanım ve peyzaj tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmesine ilişkin

oluşturulan puantaj tablosu Çizelge 4' de verilmiştir. Mahalle parklarına ilişkin verilen vaziyet planları İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şişli İlçesi 2008 hâlihazır haritalarından alınmıştır (Anonim, 2008b).

Sonuç ve Öneriler

Bir mahalle parkı; erişilebilir, giriş ve çıkış noktaları belirgin, estetik ve görsel açıdan zengin, birçok fonksiyonu bir arada barındıran, farklı kullanıcı gruplarına hitap eden, içinde bulunduğu alanın yerel özelliklerini yansıtan, çevrenin doğal yapısı ile uyum içerisinde olan ve sosyo-kültürel etkileşimi sağlayacak bir dokuya sahip aktivitelerin yer aldığı bir tasarım anlayışına sahip olmalıdır (Fogg, 1992; Onsekiz ve Emür, 2008; Polat 2002 Gold, 1980; Yıldızcı, 1982; Bakan ve Konuk, 1987; Türel, 1988; Kursten, 1993). Bütün bu kriterlerin birleşimi, parkın okunabilir, yaşanılabilir, fonksiyonel olmasını sağlar.

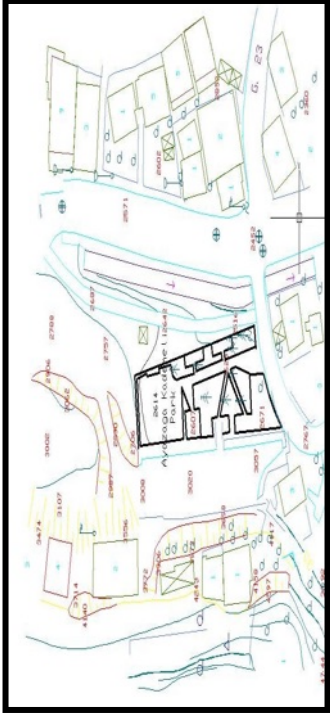
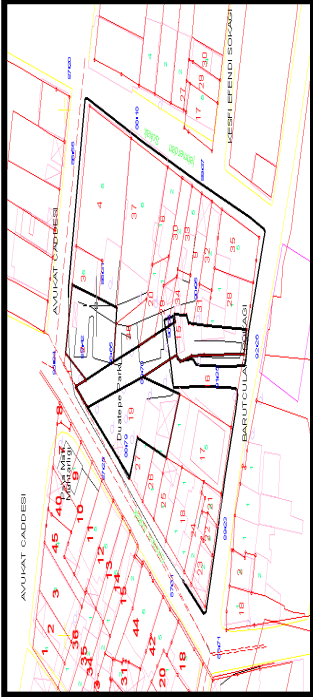
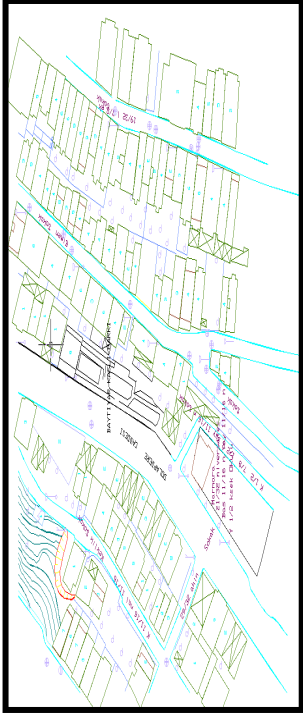
Araştırma alanı olarak seçilen Şişli ilçesi, merkezi konumu ile birçok iş merkezi kurum ve kuruluşu da ev sahipliği yapmaktadır. Çevre ilçelere oranla alışveriş merkezleri, iş hanları ve şirketlerin bulunması nedeniyle gün içerisinde taşıt ve yaya trafiği daha yoğundur. Bitişik nizam konut bölgelerine ve yer yer daralan rampalı sokaklara sahiptir.

Şişli ilçesinin İzzetpaşa, Esentepe ve Duatepe mahalleleri nispeten daha sakinlerdir. Konut alanlarının fazlalığı ve plansız yerleşimleri ile dikkat çeken mahalleler ise Feriköy, Ergenekon, Ondokuz Mayıs ve Kuştepe' dir. Plansız yerleşimler yeşil alanların varlığını da etkilemiştir. Mevcut yeşil alanlar yerini konut veya iş merkezlerine bırakmıştır. Bunun sonucu Şişli ilçesi, trafik ve ticaretin bağlantı noktasında olması nedeniyle yeşil alanların ve parkların en az bulunduğu ilçelerden biri haline gelmiştir.

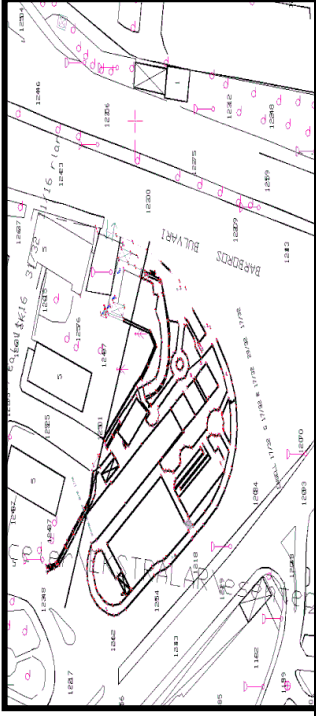
Araştırma alanında gerçekleştirilen değerlendirmeler sonucunda elde edilen toplam puanlar ve başarı yüzdeleri ise Çizelge 5' de verilmiştir.

Çizelge 4. Seçilen parkların değerlendirilmesine yönelik puanaj çizelgesi
Table 4. Payroll schedule for the evaluation of the selected parks

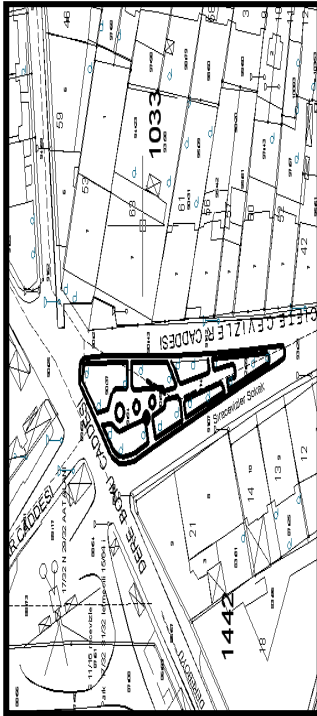
 <p>Kademelli Park</p>	Kentsel yeşil alana katkı sağlama	2
	Çevre ile uyumlu olma	1
	Fonksiyonellik	1
	Farklı yaş gruplarına hitap etme	1
	Kullanım alanlarının ilişkisi	1
	Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği	1
	Güvenlik	2
	Aktif rekreasyon olanaklarını sunma	1
	Pasif rekreasyon olanaklarını sunma	2
	Görsel doyum sağlama	1
 <p>Duatepe Parki</p>	Kentsel yeşil alana katkı sağlama	2
	Çevre ile uyumlu olma	2
	Fonksiyonellik	1
	Farklı yaş gruplarına hitap etme	1
	Kullanım alanlarının ilişkisi	1
	Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği	1
	Güvenlik	2
	Aktif rekreasyon olanaklarını sunma	1
	Pasif rekreasyon olanaklarını sunma	2
	Görsel doyum sağlama	2
 <p>Bahçiyar Kasıllı Parki</p>	Kentsel yeşil alana katkı sağlama	1
	Çevre ile uyumlu olma	2
	Fonksiyonellik	1
	Farklı yaş gruplarına hitap etme	1
	Kullanım alanlarının ilişkisi	1
	Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği	1
	Güvenlik	1
	Aktif rekreasyon olanaklarını sunma	1
	Pasif rekreasyon olanaklarını sunma	1
	Görsel doyum sağlama	1

Esentepe Parkı

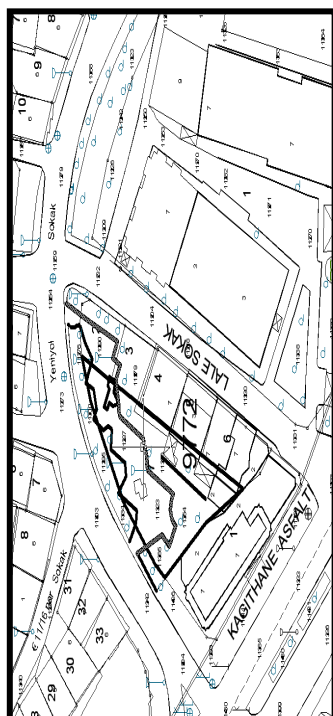
- Kentsel yeşil alana katkı sağlama 2
- Çevre ile uyumlu olma 2
- Fonksiyonellik 1
- Farklı yaş gruplarına hitap etme 1
- Kullanım alanlarının ilişkisi 1
- Yapısa/Bitkisel elemanların yeterliliği 1
- Güvenlik 1
- Aktif rekreasyon olanaklarını sunma 2
- Pasif rekreasyon olanaklarını sunma 1
- Görsel doyum sağlama 1

Çiftçevezler Parkı

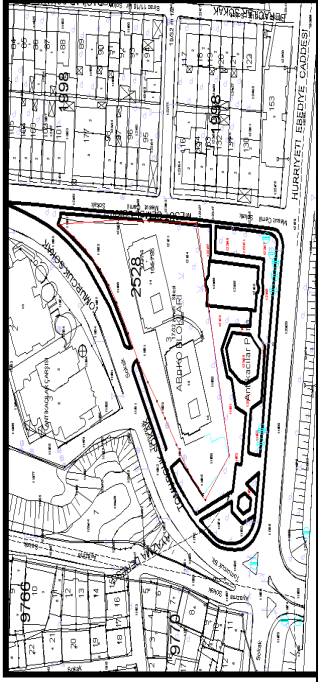
- Kentsel yeşil alana katkı sağlama 2
- Çevre ile uyumlu olma 1
- Fonksiyonellik 2
- Farklı yaş gruplarına hitap etme 2
- Kullanım alanlarının ilişkisi 1
- Yapısa/Bitkisel elemanların yeterliliği 2
- Güvenlik 2
- Aktif rekreasyon olanaklarını sunma 2
- Pasif rekreasyon olanaklarını sunma 1
- Görsel doyum sağlama 2

İzletpasajıftığı Parkı

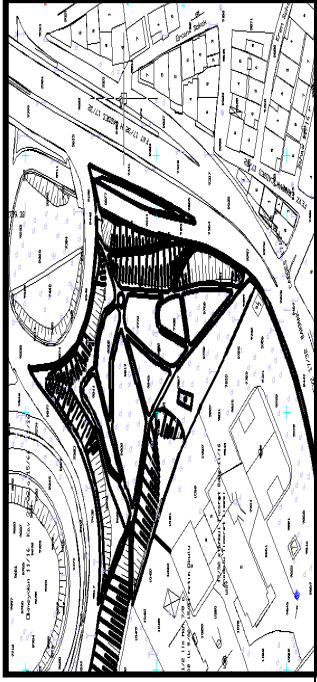
- Kentsel yeşil alana katkı sağlama 2
- Çevre ile uyumlu olma 2
- Fonksiyonellik 1
- Farklı yaş gruplarına hitap etme 1
- Kullanım alanlarının ilişkisi 2
- Yapısa/Bitkisel elemanların yeterliliği 2
- Güvenlik 2
- Aktif rekreasyon olanaklarını sunma 1
- Pasif rekreasyon olanaklarını sunma 2
- Görsel doyum sağlama 2

- Kentsel yeşil alana katkı sağlama 2
- Çevre ile uyumlu olma 2
- Fonksiyonellik 2
- Farklı yaş gruplarına hitap etme 1
- Kullanım alanlarının ilişkisi 2
- Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği 2
- Güvenlik 2
- Aktif rekreasyon olanaklarını sunma 1
- Pasif rekreasyon olanaklarını sunma 2
- Görsel doyum sağlama 2

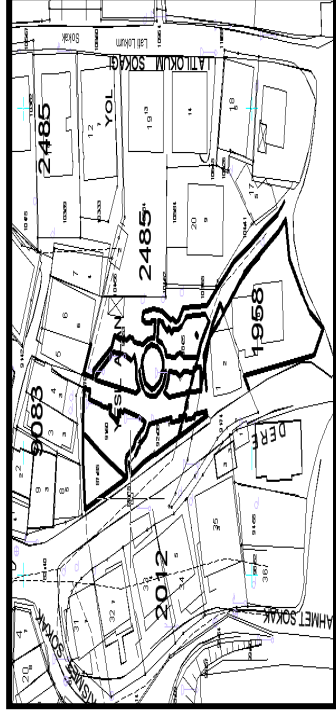
Antikacılar Parkı

- Kentsel yeşil alana katkı sağlama 3
- Çevre ile uyumlu olma 3
- Fonksiyonellik 3
- Farklı yaş gruplarına hitap etme 2
- Kullanım alanlarının ilişkisi 3
- Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği 2
- Güvenlik 2
- Aktif rekreasyon olanaklarını sunma 2
- Pasif rekreasyon olanaklarını sunma 3
- Görsel doyum sağlama 2

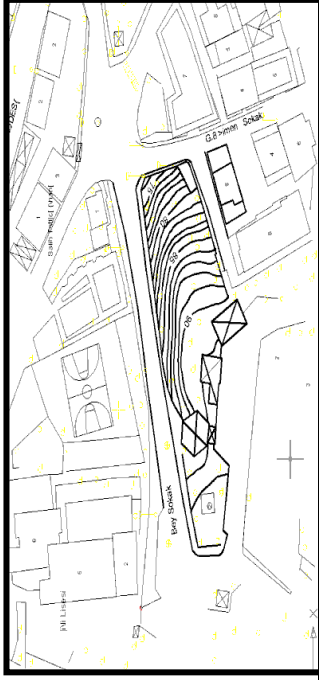

Mahmut Şevketpaşa Parkı

- Kentsel yeşil alana katkı sağlama 2
- Çevre ile uyumlu olma 2
- Fonksiyonellik 2
- Farklı yaş gruplarına hitap etme 1
- Kullanım alanlarının ilişkisi 1
- Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği 2
- Güvenlik 1
- Aktif rekreasyon olanaklarını sunma 1
- Pasif rekreasyon olanaklarını sunma 1
- Görsel doyum sağlama 2

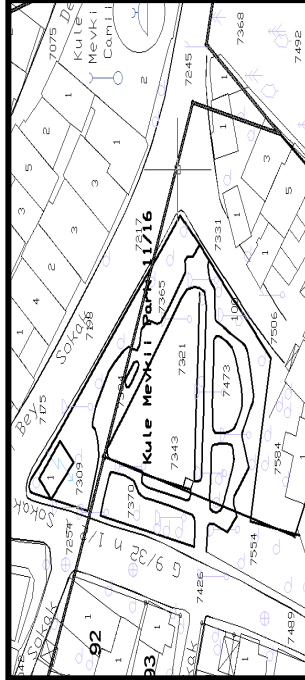

75. Yıl Parkı

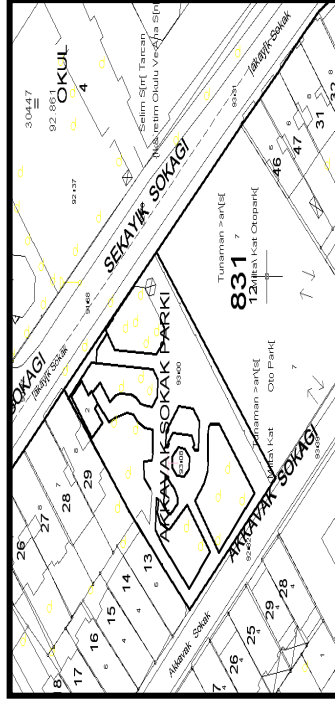
Hayrettin Karaca Parki

- Kentsel yeşil alana katkı sağlama 3
- Çevre ile uyumlu olma 3
- Fonksiyonellik 3
- Farklı yaş gruplarına hitap etme 2
- Kullanım alanlarının ilişkisi 3
- Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği 2
- Güvenlik 3
- Aktif rekreasyon olanaklarını sunma 2
- Pasif rekreasyon olanaklarını sunma 3
- Görsel doyum sağlama 3

Şehit Er Kahraman Parki

- Kentsel yeşil alana katkı sağlama 2
- Çevre ile uyumlu olma 2
- Fonksiyonellik 2
- Farklı yaş gruplarına hitap etme 2
- Kullanım alanlarının ilişkisi 1
- Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği 1
- Güvenlik 2
- Aktif rekreasyon olanaklarını sunma 2
- Pasif rekreasyon olanaklarını sunma 1
- Görsel doyum sağlama 2

Akkavak Sokak Parki

- Kentsel yeşil alana katkı sağlama 2
- Çevre ile uyumlu olma 2
- Fonksiyonellik 1
- Farklı yaş gruplarına hitap etme 2
- Kullanım alanlarının ilişkisi 2
- Yapısal/Bitkisel elemanların yeterliliği 1
- Güvenlik 1
- Aktif rekreasyon olanaklarını sunma 1
- Pasif rekreasyon olanaklarını sunma 2
- Görsel doyum sağlama 2

Çizelge 5. Mahalle parklarına göre toplam puan tabloları ve başarı yüzdeleri

Table 5. Total score tables and success percentages of district parks

Mahalle Parkı adı	Toplam puan	Başarı Yüzdesi %
Kademeli Park	13	43 Yetersiz
Duatepe Parkı	15	50 Kısmen Başarılı
Bahtiyar Kaşlı Parkı	11	36 Yetersiz
Esentepe Parkı	13	43 Yetersiz
Çiftecevizler Parkı	17	56 Kısmen Başarılı
İzzetpaşaçiftliği Parkı	17	56 Kısmen Başarılı
Antikacılar Parkı	18	60 Kısmen Başarılı
Mahmut Şevketpaşa Parkı	25	83 Çok başarılı
75. Yıl Parkı	15	50 Kısmen başarılı
Hayrettin Karaca Parkı	27	90 Çok başarılı
Şehit Er Kahraman Parkı	17	56 Kısmen Başarılı
Akkavak Sokak Parkı	16	53 Kısmen Başarılı

Şişli ilçesinde incelenen 12 mahalle parkından Hayrettin Karaca Parkı ile Mahmut Şevketpaşa Parkı dışındaki diğer parkların çoğunluğu konum olarak erişilebilir olmasına rağmen büyüklük ve fonksiyon yönünden ya çocuk bahçesi ya da cep parkı niteliğindedir. Farklı yaş gruplarına hitap etmeyip, kullanımlar arasında da bir uyum yakalanamamıştır. Donatı elemanları yeterli sayıda ve ergonomik değildir. Yine Kademeli Park, Bahtiyar Kaşlı, Esentepe ve Akkavak Sokak Parkı gibi parkların yapısal ve bitkisel tasarımı; renk, uyum, proporsiyon, ölçü, vurgu gibi tasarım kriterleri göz önüne alınmadan gerçekleştirilmiştir. Yapısal ve bitkisel elemanlar, kullanımların ifade gücüne ve amacına uygun olarak seçilmemiştir. Parkların bitkisel tasarımı yeniden ele alınmalı, geniş ve iğne yapraklı ağaç ve ağaççıklar ile birlikte çalı, çok yıllık ya da mevsimlik çiçek ve yer örtücü bitkilerle işlevsel ve estetik etkili kompozisyonlar oluşturulmalıdır. Bu kompozisyonlar aynı zamanda bitkilerin kitle-boşluk dengesine ve proporsiyona uygun kullanımına olanak sağlayacaktır.

İzzetpaşa Çiftliği, Antikacılar, Hayrettin Karaca ve Mahmut Şevket Paşa parklarında olduğu gibi; park içerisindeki sirkülasyon süreklilik ve rahatlığı bir arada sunabilecek şekilde düşünülmelidir. Ziyaretçiler parkın tamamını dolaşabilmeli; ancak çeşitli bölgelerde oluşturulacak doğal mola yerleri (açık hava gösteri alanı, yeme-içme mekânları, dinlenme mekânları, ağaç altları vb.) sayesinde yorulmadan, sıkılmadan ve keyifle gezilebilirler. Farklı yaş gruplarındaki çocuklar için, farklı oyun alanları oluşturulmalı ve oyun alanlarındaki alet ve ekipmanlar güvenlik standartlarına uymalıdır. Ayrıca parkların çoğunda

bakımsızlığa dayanan eksikler de görülmektedir. Belirli zaman periyotlarına bağlı olarak park alanında gözlemler yapılarak eksikliklere müdahale edilmelidir.

Sonuç olarak yapılan değerlendirmeler doğrultusunda; peyzaj tasarım ve kullanım kriterleri açısından Hayrettin Karaca ve Mahmut Şevket Paşa parkları en yüksek puanları alarak çok başarılı, Bahtiyar Kaşlı ve Kademeli parkları ise en düşük puanları alarak yetersiz olarak değerlendirilmiştir.

Kaynaklar

- Akbulut, D. 2010. The effects of different students backgrounds in basic design education. *procedia social and behavioral sciences*, (2): 5331–5338.
- Anonim, 2008a. İstanbul Büyükşehir Belediyesi İstanbul Şehir rehberi sehirrehberi.ibb.gov.tr.
- Anonim, 2008b. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şişli İlçesi 2008 hâlihazır haritaları. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şişli İlçesi Belediyesi.
- Atabeyoğlu, Ö. ve Y. Bulut, 2007. Kamu kurum ve kuruluşları dış mekân kalite yeterliliklerinden puanlama yöntemi ile değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri: A, 1: 92-106.
- Aydemir, S.E. 2000. Kentsel açık ve yeşil alanlar rekreasyon, Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarım, KTÜ Yayın, Trabzon.
- Bakan, K. ve G., Konuk, 1987. Türkiye’de kentsel dış mekânların düzenlenmesi. Yapı Araştırma Enstitüsü, Tübitak Yayınları, Ankara.
- Dong, D. Z. 2009. Study on sustainable landscape design of abandoned quarries an example: Zhushan Ecological Park in Xuzhou. *Procedia Earth and Planetary Science*, (1):1107-1113.
- Emür S.H. ve D. Onsekiz, 2007. Kentsel yaşam kalitesi bileşenleri arasında açık ve yeşil alanların önemi–

- Kayseri/Kocasinan ilçesi park alanları analizi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1): 367-396.
- Fogg, G.E., 1992. Park planning guideliness 3rd edition. National Pecreation and Park Association, USA.
- Gold, S.M. 1980. Recreation planning and design. MC Graw-Hill Book Company.
- Gül, A. ve Küçük, V. 2001. Kentsel açık-yeşil alanlar ve Isparta Kenti, örneğinde irdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2: 27-48.<http://www.yerelnet.org.tr>
- Kandemir, R.V. 2010. Kamusal alan içerisinde mahalle parkları ve bir mahalle parkı tasarım rehberi düşüncesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ün. Fen Bilimleri Ens. Şehir ve Bölge Anabilim Dalı, Yüksek Lisans tezi, 116 s.
- Kursten, E. 1993. Landscape ecology of urban forest corridors. Proc. Sixth Natl.Urban Forest Conf.Washington, D.C. Am. For. Assoc., pp. 242-243, Washington.
- Li, F., Wang, R., Paulussen, J., Liu, X. 2005. Comprehensive concept planning of urban greening based on ecological principles: a case study in Beijing, China. Landscape and Urban Planning, 72, 325-336.
- Nasuh, D. 1993. Kent parklarının nitelikleri ve Ankara örneğinde irdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Oğuz, D. 1998. Kent parkı kavramı yönünden Ankara kent parklarının kullanım olgusu üzerinde bir araştırma. Doktora Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Onsekiz, D. ve S. H., Emür, 2008. Kent parklarında kullanıcı tercihleri ve değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(1): 69-104.
- Polat, A.T. 2002. Kent parkı kavramı ve Konya için örnek bir çalışma, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Polat, Z. 2000. Erzurum kentinde bulunan park alanlarının yeterliliği üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Solecki, WD., Rosenzweig, C., Parshall, L., Pope, G., Clark, M., Cox J., Wiencke, M. 2005. Mitigation of the heat island effect in urban New Jersey. Environmental Hazards, 6, 39-49.
- Thompson, C. 2002. Urban open space in the 21st century. Landscape and Urban Planning.
- Tümer, S. 1976. Rekreasyon alan ve ölçütleri. T.T.B. Planlama Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Türel, G.D. 1988. Ankara kenti yeşil alanlarının kullanım etkinliklerinin bugünkü durumu ve yeterliliği için alınması gerekli önlemler. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Yıldızci, A. C. 1982. Açık alan, kentsel doku ve yeşil doku kavramları-kentsel peyzaj planlama, Doçentlik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.